

נדין הולנדר | צילום: יח"צ

זו השנה ה-12 שאנו מובילים את חודש המודעות לכריאות העין בישראל בשיתוף עם איגוד רופאי העיניים. שנה זו היא שנה מיוחדת במינה עקב מגיפת הקורונה התוקפת את כל העולם. מגיפה ששינתה את אורח החיים בתחומים רבים ובכללם בתחום הרפואה המונעת, אותה מקדמת "עמותת לראות" כדי לשמור על בריאות העיניים של ילדים ומבוגרים. בשל הקורונה, נאלצנו להפסיק את בדיקות הסקר למניעת עין עצלה בגני ילדים, וכן את בדיקות עיני הקשישים בבתי אבות ובמרכזי יום, כדי לאתר בעיות ראייה שיש לטפל בהן. זו הסיבה בגינה בחרנו בנושא חודש המודעות את "עידוד בדיקות העיניים בזמן הקורונה", להעלות המודעות ושמירה על בריאות העיניים של הציבור. שהרי לא נכון להעלים עין, כשמדובר בבריאות העיניים שלנו.

בחודש המודעות אנחנו מגישים לכם את המדריך לראיה טובה, עם כתבות של טובי רופאי העיניים בישראל. את החוברת "נבד" קים היום כדי לראות את המחד", בו תמצאו סקירה על מחלות העיניים של הגיל השלישי, הזמנה להשתתף בכנס אינטראקטיבי של רופאי עיניים המנהלים את הפרויקט באתר "עמותת לראות" שייצגו המלצות על שמירת בריאות העיניים בזמן הקורונה, וגם הזמנה לצפות בסדרת סרטים שתאפשר להבין מחלות עיניים. לכבוד לנו שפרופ' ענת לבנשטיין, יו"ר איגוד רופאי העיניים ומנהלת מערך העיניים במרכז תל-אביב, לקחה על עצמה להיות יו"ר חודש המודעות השנה ותנחה אותנו ואת הציבור בידע הרב שלה.

מאחלת קריאה נעימה ומעניינת, בכל מה שרציתם לדעת על בדיקות עיניים לשמירה על הראיה, והחשיבות של הרצף הטיפולי גם בזמן קורונה.

הנני לשירותכם בכל שאלה ויעוץ.

בברכה

נדין הולנדר

מנכ"ל עמותת לראות

Nadine@eyes.org.il | www.eyes.org.il

03 דבר העורכות
פרופ' ענת לבנשטיין וד"ר דפנה מיצד קורש

04 רפואת עיניים בעידן הקורונה
תובנות והמלצות לשמירת בריאות העיניים

05 בריאות העיניים של הילדים בעת מגיפה
השפעת הסגר, הסמארט פון והיציאה ממערכת החינוך

07 גידולים בעפעפיים
המודעות לטיפול מוקדם בגידולי עיניים, גם בזמן מגיפת הקורונה

08 עכירות בעיניים
האם כדאי לדחות את ניתוח הקטרקט לאחר מגפת הקורונה?

09 גלאוקומה, קורונה - נשמע כמו סינית
היכולת לשמור על בריאות העיניים

10 ומתוק האור בעיניים?
מעקב וטיפול עיניים אצל סוכרתיים בתקופת הקורונה

11 ניוון הרשתית הקשור לגיל
אבחון וטיפול בימי הקורונה

12 ענין של גנים
מדוע כדאי לברר איזה גן אחראי למחלת הרשתית שלי?

13 הרכבת עדשות מגע בצורה בטוחה בתקופת הקורונה
המלצות מומחה

14 נסתר מהעין
מתן שירותים לאנשים עם לקות ראייה

מוגש שירות לציבור בחסות החברות
Novartis, Bayer, Abbvie
השירות ניתן באופן בלתי תלוי ולא
השפיע על תוכני המוסף

עורכת אחראית: נדין הולנדר, מנכ"ל עמותת לראות | עורכות מדעיות: ד"ר דפנה מיצד קורש ופרופ' ענת לבנשטיין | עיצוב גרפי: ענת קריספין-דעואל | מנהלת הפקה: יפית גרונדשטיין | מנהל מחלקת מוספים מיוחדים: ארז אכטל, erez@haaretz.co.il | מנהלת המגזין: נטליה מיליאבסקי, 0547946094 | natalia.milyavsky@haaretz.co.il | עיבוד תמונה: עיתון הארץ | מנהל סטודיו הארץ: בני דניאל | מודעות: סטודיו הארץ | דפוס: גרופופרינט הארץ | הארץ המחלקה המסחרית: שוקן 21, תל-אביב, טל' 03-5121188, פקס: 03-5121170

זכויות היוצרים על תצלומים המופיעים במוסף זה שייכות למאגר התמונות shutterstock (אלא אם צוין אחרת) המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות. המערכת מבקשת להבהיר כי המוסף הינו פרסומי ואין לראות במאמרים ואמו במודעות המלצה מכל סוג שהוא

גידולים בעפעפיים

המודעות לטיפול מוקדם בגידולי עיניים, חייבת להמשיך גם בזמן מגיפת הקורונה | פרופ' יגאל ליבוביץ

ליים להיות מאוד מסוכנים ואף לגרום לתמותה. למשל מלנומה של העפעף, מרקל קרצינומה או קרצינומה סבצאית. גם במקרים אלו יש חשיבות עליונה לאבחנה מהירה והגעה מוקדמת לטיפול מקצועי שיכול להיות מציל חיים.

גילוי מוקדם

ברוב המקרים שבהם מאובחנים גידולים ממאירים בעפעפיים, הטיפול הוא כירורגי. קיימות שיטות שונות לכריתת מלאה של הגיי דול, ובכולן אחוזי ההצלחה הם גבוהים מאוד (95%-90% לפחות). אין ספק שככל שהאבחנה נעשית מוקדם יותר, הסיכוי להחלמה מלאה עולה באופן משמעותי וגם התוצאה הקוסמטית היא מצוינת.

בימים אלו של מגיפת הקורונה אנחנו נת-קלים במקרים רבים של מטופלים שחוששים להגיע לכדיקה, גם כאשר הם מזהים נגע חשוד בעפעפיים. חלקם משכנעים את עצמם שמדובר רק ב"דלקת" או "שעורה", וחלקם פשוט מעדיף להגיע לכדיקה רק כאשר תסתיים המגיפה. היום כאשר כולנו מבינים שצטרך להיות עם הקורו-נה למשך תקופה ממושכת למדי, קיימת חשי-בות רבה להעלות את המודעות של האוכלוסייה לצורך באבחון וטיפול מוקדם בנגעים חשודים בעפעפיים. אין ספק בכלל שהזמן משחק תפקיד מרכזי בהצלחת הטיפול.

ולסיום, מקרה מפורסם שמדגיש מצד אחד עד כמה גידולי עפעפיים עלולים להיות מסוכנים, ומצד שני מעביר את המסר של חשיבות האי-בחון והטיפול המוקדם, הוא סיפורו של פרופ' יגאל ליבוביץ, המרכז הרפואי תל-אביב, פרופ' רוני גמזו, שתואר באמצעי התקשורת ובתוכנית "עוברת". רק בזכות גילוי מוקדם של הגידול הסרטני המסוכן והנדיר בעפעף של פרופ' גמי-זו (שנראה בהתחלה רק כמו "שעורה" רגילה), בשילוב טיפול כירורגי מהיר ונכון, הצלחנו לרפא את מחלתו מסכנת החיים ואפילו לשמר את צורתו התקינה של העפעף. מקרה זה חייב לעמוד לנגד עיניו של כל אדם שמגלה נגע חשוד וחשוד באחד מעפעפיו ומתלבט אם להגיע לכדיקה או לא.

(כמו גם באזורים אחרים של הפנים) הוא קר-צינומה של תאי הבסיס - Basal Cell (BCC) Carcinoma. גידול זה מהווה למעלה מ-90% מהגידולים הסרטניים בעפעפיים. הוא אמנם גדל לאט, אולם במקרים מסוימים עלול לגרום להרס רקמת העפ-עפיים ואף לחדור לארובת העין, מערות הפנים ואפילו למות. קיימת חשיבות גדולה באבחון מוקדם של גידול זה כיוון שככל שהגידול גדול יותר כך קשה יותר להוציא אותו וגם התוצאה הקוסמטית עלולה להיות פחות

פרופ' יגאל ליבוביץ | צילום: יח"צ

מוצלחת. לעומת זאת הוצאה מוקדמת שלו מביאה בד"כ לריפוי מלא תוך זמן קצר. הגידול הסרטני השני בשכיחותו בעפעפיים, שגם הוא צומח מהעור, הוא קרצינומה תאי הקשקש - Squamous cell carcinoma (SCC). הגידול נחשב מסוכן ופולשני הרבה יותר מאשר ה-BCC, ולכן חשוב עוד יותר לזהותו ולטפל בו באופן כירורגי בהקדם האפשרי. איחור בטיפול בגידול מהסוג הזה עלול להיות לא רק מסוכן לעין ולראיה, אלא אף עלול להסתיים במוות. קיימים גם גידולים נדירים יותר אשר יכו-

ר ישראל היא מדינה ים תיכונית חמה ושטופת שמש, וככזאת היא אחת המדינות עם השכיחות הגבוהה ביותר של סרטן העור. בזכות הסברה וקמפיינים בכלי התקשורת, קיימת מודעות הול-כת וגוברת לנוקים האפשריים של חשיפה לשמש. אך עדיין המספרים של חולים בישראל שמאובחנים עם גידולי עור, בעיקר באזורים גוף חשופים לשמש כמו הפנים הקרקפת והגפיים, הם גבוהים מדי.

סוגי גידולים

העפעפיים נחשבים לשריון ההגנה ששומר על העיניים מפני פגיעה חיצו-נית, מאפשרים סיכוך קבוע ע"י פיזור הרמעות והפרשה של חומרים שומניים שחשובים לתפ-קוד התקין של העין. כיוון שהחלק החיצוני של העפעפיים מכוסה בשכבת עור, גם בהם עלולים להתפתח גידולים סרטניים, בדומה לשאר אזורי הפנים. גידולים אלו מהווים אתגר רפואי מש-מעוטי לא רק בשל קרבתם הגדולה לעין, אלא כיוון שבמקרים רבים הם בעלי מראה תמים מאוד שמזכיר אפילו "שעורה" בעפעף. הגידול הממאיר ביותר בעפעפיים

גידול ממאיר בעפעף עליון | צילום: יח"צ

פרופ' יגאל ליבוביץ, מנהל המכון לניתוחי עפעפיים וארובת העין (אוקולו-פלסטיקה), מרכז רפואי תל-אביב